

ตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อการรับรู้ความสามารถของกลุ่มครู: การวิเคราะห์โมเดลลดหลั่น 2 ระดับ

วิชุดา น้อยนวล
สุชาดา กรเพชรปณี และ เจริญวิษณุ สมพงษ์ธรรม
มหาวิทยาลัยบูรพา

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อการรับรู้ความสามารถของกลุ่มครูในการทำงานร่วมกัน ปฏิสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต่างระดับและสร้างสมการพยากรณ์ตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อการรับรู้ความสามารถของกลุ่มครู กลุ่มตัวอย่างเป็นครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดชลบุรี จำนวน 900 คน ตัวแปรที่ศึกษาประกอบด้วย ตัวแปรระดับครู 4 ตัวแปร ได้แก่ ประสบการณ์ที่ประสบความสำเร็จ การได้เห็นตัวแบบ การชักนำทางสังคม และความเครียดในการทำงาน ตัวแปรระดับโรงเรียน 3 ตัวแปร ได้แก่ ความเป็นผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียน การนิเทศภายในโรงเรียน และบรรยากาศของโรงเรียน ตัวแปรตามคือการรับรู้ความสามารถของกลุ่มครูในการทำงานร่วมกัน เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถามจำนวน 8 ชุด วิเคราะห์โมเดลพหุระดับด้วยโปรแกรม HLM

ผลการวิจัยปรากฏว่า

1. ตัวแปรระดับครูที่มีอิทธิพลต่อการรับรู้ความสามารถของกลุ่มครูในการทำงานร่วมกัน ได้แก่ ประสบการณ์ที่ประสบความสำเร็จ การได้เห็นตัวแบบ และการชักนำทางสังคม
2. ตัวแปรระดับโรงเรียนที่มีอิทธิพลต่อการรับรู้ความสามารถของกลุ่มครูในการทำงานร่วมกัน ได้แก่ ความเป็นผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียน และบรรยากาศของโรงเรียน
3. มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต่างระดับ คือความเป็นผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียน ส่งผลต่อค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของการได้เห็นตัวแบบ บรรยากาศของโรงเรียน ส่งผลต่อค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของประสบการณ์ที่ประสบความสำเร็จ และการชักนำทางสังคม
4. สมการพหุระดับเต็มรูป สามารถอธิบายความแปรปรวนของการรับรู้ความสามารถของกลุ่มครูในการทำงานร่วมกันได้ร้อยละ 54

ส่วนหนึ่งของวิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีวิทยาการศึกษามหาวิทยาลัยบูรพา อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก ผศ.ดร.สุชาดา กรเพชรปณี และ อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม ผศ.ดร.เจริญวิษณุ สมพงษ์ธรรม

Variables Influencing Collective Teacher Efficacy: A Two-Level Hierarchical Linear Model

Wichuda Noinual

Suchada Kornpetpanee and Charoenwit Sompongdam
Burapha University, Thailand

Abstract

The purpose of this research was to determine the variables that influence the collective efficacy of teachers, to examine the interaction among variables at the teacher-level and school-level, and to construct a regression equation for collective teacher efficacy. The sample consisted of 900 teachers in schools of the Chonburi Educational Service Area. The independent variables at the teacher-level were mastery experience, vicarious experience, social persuasion, and job stress. The independent variables at the school-level were instructional leadership, supervision, and school climate. The dependent variable was collective teacher efficacy. Research instruments included the collective teacher efficacy questionnaire, mastery experience questionnaire, vicarious experience questionnaire, social persuasion questionnaire, job stress scale, instructional leadership questionnaire, supervision questionnaire, and school climate questionnaire. Hierarchical linear modeling was employed for the multi-level analysis.

Results were as follows:

- 1. At the teacher-level, the variables which influenced collective teacher efficacy were mastery experience, vicarious experience, and social persuasion.*
- 2. At the school-level, the variables which influenced collective teacher efficacy were instructional leadership and school climate.*
- 3. There were interactions among variables at both the teacher-level and the school-level; these were between instructional leadership and vicarious experience, school climate and mastery experience, and school climate and social persuasion.*
- 4. The variables in the model were found to account for 54 percent of dependent variable's variance.*

Based on a master thesis in Educational Research Technology, Burapha University, under the supervision of
Assist. Prof. Suchada Kornpetpanee, Ph.D., and Assist. Prof. Charoenwit Sompongdam, Ph.D.

ความนำ

การรับรู้ความสามารถของตนเองเป็นกลไกสำคัญประการหนึ่งที่จะเชื่อมโยงความรู้และทักษะกับพฤติกรรม การสอนของครูให้ดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ ผลการวิจัยบ่งชี้ว่าความเชื่อเกี่ยวกับความสามารถในการสอนของครู มีความสำคัญต่อการกำหนดวิธีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในชั้นเรียนและการประเมินผล การรับรู้ความสามารถของครู ที่แตกต่างกันมีความสำคัญในการบ่งชี้ถึงคุณภาพของการสอนที่แตกต่างกันด้วย ครูที่รับรู้ว่าคุณมีความสามารถสูง จะเชื่อว่าตนเองสามารถช่วยให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้และประสบความสำเร็จในการเรียนได้ มีการคาดหวังผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนสูง และจากความเชื่อนี้นำไปสู่พฤติกรรมการแสดงออกของครู ในทางบวก เช่น มีความมานะพยายามในการสอน พัฒนากิจกรรม การเรียนการสอนให้มีความท้าทาย สร้างบรรยากาศในการเรียนให้เป็นไปในทางบวก และพยายามกระตุ้นนักเรียนแต่ละคน ให้มีความกระตือรือร้นสนใจในการเรียน ซึ่งสิ่งเหล่านี้จะทำให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น ในขณะที่ครูที่รับรู้ว่าคุณมีความสามารถต่ำจะขาดความมานะพยายาม มีความท้อแท้ในการแก้ไขปรับปรุงพฤติกรรม การเรียนของนักเรียน ไม่แน่ใจในความสามารถของตนที่จะจัดการกับชั้นเรียน ความคุมพฤติกรรมนักเรียนอย่างเข้มงวด มีแนวโน้มที่จะควบคุม แบบเผด็จการและลงโทษนักเรียนมากกว่าครูที่รับรู้ว่าคุณมีความสามารถสูง (ปณิศา นิรมล, 2547; Phyphakhavong, K. and others, 2007; Bandura , 1997; Gidson & Dembo, 1984; Warren & Payne, 1997) นอกจากนี้ครูที่รับรู้ว่าคุณมีความสามารถสูงจะใช้เวลาในการสอนนักเรียนทั้งชั้นหรือนักเรียนกลุ่มใหญ่โดยรวมมากกว่าครูที่รับรู้ว่าคุณมีความสามารถต่ำ การที่ครูให้เวลากับการสอนนักเรียนกลุ่มใหญ่จะมีผลทำให้นักเรียนส่วนใหญ่ได้รับความรู้และการชี้แนะในการเรียน มีส่วนร่วมและทำกิจกรรมในการเรียนมากกว่า และครูที่รับรู้ว่าคุณมีความสามารถสูงยังใช้เวลา ในการตรวจงาน เตรียมการสอน เตรียมบทเรียน วางแผนการเรียนการสอน รวมถึงสามารถใช้เทคนิคการสอนได้หลายแบบและแบบละมากกว่าครูที่รับรู้ว่าคุณมีความสามารถต่ำ อีกทั้งมีความอดทนในการรอคอย คำตอบที่ถูกต้องจากนักเรียน พยายามชี้แนะให้นักเรียนสามารถหาคำตอบที่ถูกต้องได้ด้วยตนเอง แตกต่างจากครูที่รับรู้ว่าคุณมีความสามารถต่ำจะขาดความอดทนในการรอคอยคำตอบจากนักเรียน ไม่พยายามกระตุ้นให้นักเรียนตอบแต่จะเปลี่ยนไปถามนักเรียนคนอื่นหรือเฉลยคำตอบแทน (Gidson & Dembo, 1984; Saklofak, Michayluk & Randhawa, 1988 cited in Bandura, 1997) ดังนั้น การรับรู้ความสามารถตนเองของครู จึงมีความสำคัญเพราะเป็นปัจจัยหนึ่งที่ส่งผลถึงประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน ของครู นำไปสู่ความสำเร็จในการสอนและช่วยให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดีขึ้น

การศึกษาเกี่ยวกับการรับรู้ความสามารถตนเองของครูได้กระทำอย่างกว้างขวางในต่างประเทศ และในช่วงระยะเวลา 2-3 ปี ที่ผ่านมา การวิจัยได้ขยายแนวคิดจากการศึกษาการรับรู้ความสามารถของตนเองมาเป็นการรับรู้ความสามารถของกลุ่ม โดยสร้างกรอบแนวคิดจากทฤษฎีปัญญาทางสังคมของแบนดูรา (Bandura, 1997) จากการรับรู้ความสามารถของตนเอง (Self Efficacy) ไปสู่การรับรู้ความสามารถของกลุ่ม (Collective Efficacy) โดยเป็นการรับรู้ของบุคคลเกี่ยวกับระดับความสามารถของกลุ่ม ในที่นี้การรับรู้ความสามารถของกลุ่มครู หมายถึง การตัดสินใจของครูในเรื่องความสามารถของคณะครูภายในโรงเรียนว่าสามารถปฏิบัติหน้าที่ในการทำงานและการสอนให้เป็นไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ แนวคิดนี้สอดคล้องกับแนวคิดทางการศึกษาที่เชื่อว่าการศึกษเป็นกระบวนการทำงานร่วมกัน ซึ่งเริ่มจากความรู้สึกไว้วางใจและเชื่อมั่นต่อครูอื่น ๆ ในการเตรียมความพร้อมแก่นักเรียนระดับชั้นพื้นฐานเพื่อส่งต่อให้ครูที่สอนระดับชั้นที่สูงขึ้น ทำให้ครูสามารถทำงานได้อย่างต่อเนื่องและราบรื่น ส่งผลให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพ ความสามารถของกลุ่มจะเกี่ยวข้องกับภาระงาน ความพยายาม ความอดทน ความตั้งใจ และความสำคัญของกลุ่ม

ในบางครั้งครูต้องทำงานร่วมกันในการวางแผนการสอน การวิเคราะห์ภารกิจ การแบ่งปันทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัด ตลอดจนการมีปฏิสัมพันธ์กับระบบการบริหารเกี่ยวกับการวางแผนทางการดำเนินงานและหลักเกณฑ์การปฏิบัติทั่วไป ทำให้ครูมีประสบการณ์ในการรวมกลุ่มและการมีส่วนร่วมในภารกิจร่วมกัน ได้อยู่ในบรรยากาศที่พูดคุยกันถึงวิธีการเรียนรู้ การตั้งใจและการแก้ปัญหาทางพฤติกรรมของนักเรียน สิ่งเหล่านี้จะส่งเสริมระดับการรับรู้ความสามารถของกลุ่มครูได้ (Parker, 1994; Goddard, 2000)

การรับรู้ความสามารถของกลุ่มครูในการทำงานร่วมกันนั้นจะพิจารณาในระดับกลุ่ม โดยการศึกษาจากสมาชิกภายในกลุ่ม Goddard (2000) ได้ศึกษาวิธีการวัดการรับรู้ความสามารถของกลุ่มครูและผลของการรับรู้ความสามารถของกลุ่มครูต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน โดยใช้โมเดลที่ Tschannen-Moran และคณะ (1998 cited in Goddard, 2000) พัฒนาขึ้นตามแนวคิดของ Bandura ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่าสิ่งที่มีอิทธิพลต่อการรับรู้ความสามารถของกลุ่มครูในการทำงานร่วมกันมี 4 ปัจจัย ได้แก่ ประสบการณ์ที่เคยประสบความสำเร็จ การได้เห็นตัวแบบ การชักนำทางสังคมและสถานะทางอารมณ์ นอกจากนี้ผลการวิจัยยังชี้ให้เห็นว่าการรับรู้ความสามารถของกลุ่มครูมีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน อย่างไรก็ดี เนื่องจากโครงสร้างของระบบการศึกษามีความสลับซับซ้อน การวิเคราะห์ข้อมูลโดยการจัดข้อมูลเป็นระดับเดียวกัน เป็นการละเลยโครงสร้างของระดับข้อมูล และอาจทำให้เกิดความผิดพลาดในการสรุปผลระหว่างระดับเนื่องมาจากความผิดพลาดในการประมาณ ค่าสัมประสิทธิ์ของการทำนาย และความคลาดเคลื่อนของการทำนายก็มีค่าความแปรปรวนสูงและไม่คงที่ นอกจากนั้นตัวแปรทางการศึกษาทั้งในระดับเดียวกัน และต่างระดับกันย่อมมีปฏิสัมพันธ์ซึ่งกันและกันตลอดเวลา การนำข้อมูลมาวิเคราะห์เพียงระดับเดียวโดยละเลยหน่วยของการวิเคราะห์แต่ละระดับ ทำให้ละเลยการศึกษาปฏิสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่อยู่ต่างระดับกันอีกด้วย (สำนึก บุญเรืองรัตน์, 2540) ดังนั้น การวิจัยนี้จึงเลือกเทคนิควิธีการวิเคราะห์ทุกระดับตัวแปรมาใช้ในการศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการรับรู้ความสามารถของกลุ่มครู โดยศึกษาตัวแปร 2 ระดับ คือตัวแปรระดับบุคคลและระดับโรงเรียน เพื่อชี้ให้เห็นถึงความสำคัญของการรับรู้ความสามารถของกลุ่มครู และเป็นแนวทางในการสนับสนุนและส่งเสริมการรับรู้ความสามารถของกลุ่มครูในการทำงานร่วมกัน อันจะส่งผลทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนดีขึ้น และส่งเสริมการดำเนินงานของโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาอิทธิพลของตัวแปรระดับครูที่มีต่อการรับรู้ความสามารถของกลุ่มครู
2. เพื่อศึกษาอิทธิพลของตัวแปรระดับโรงเรียนที่มีต่อการรับรู้ความสามารถของกลุ่มครู
3. เพื่อศึกษาปฏิสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต่างระดับที่มีอิทธิพลต่อการรับรู้ความสามารถของกลุ่มครู
4. เพื่อสร้างสมการพยากรณ์ตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อการรับรู้ความสามารถของกลุ่มครู

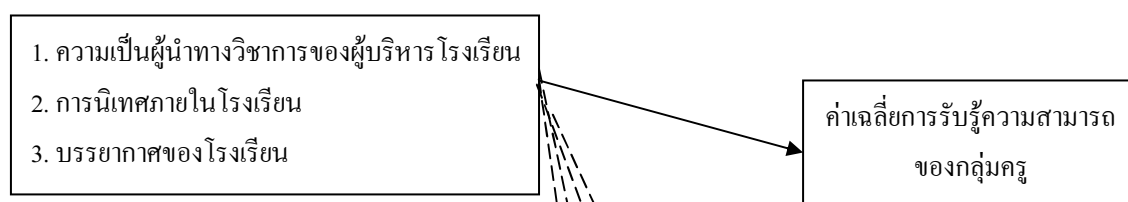
กรอบแนวคิดการวิจัย

ผู้วิจัยพัฒนารอบแนวคิดการวิจัยโดยการสังเคราะห์จากทฤษฎีการรับรู้ความสามารถของตนเองและการรับรู้ความสามารถของกลุ่มของ Bandura (1997) และโมเดลการรับรู้ความสามารถของครูของ Tschannen-Moran และคณะ (1998 cited in Goddard, 2000) ที่เสนอว่าปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการรับรู้ความสามารถของกลุ่มในการทำงาน มี 4 ปัจจัย ได้แก่ ประสบการณ์ที่เคยประสบความสำเร็จ การได้เห็นตัวแบบ การชักนำทางสังคมและสถานะทางอารมณ์โดยอยู่ในรูปแบบของความเครียด นอกจากนี้ผลงานวิจัยหลายเรื่องบ่งชี้ว่าน่าจะมีตัวแปรระดับโรงเรียนที่มีอิทธิพลต่อการรับรู้ความสามารถของกลุ่มครูด้วย เช่น ปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลกลุ่มต่าง ๆ

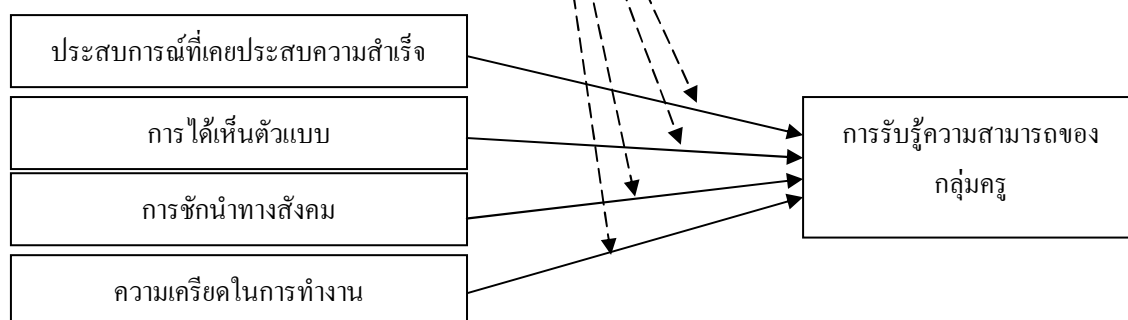
ในโรงเรียนที่ทำให้บรรยากาศของโรงเรียนแต่ละแห่งแตกต่างกัน ภาวะผู้นำและพฤติกรรมการบริหารของผู้บริหาร ผลการวิจัยหลายเรื่องได้ข้อค้นพบว่าตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับการรับรู้ความสามารถของครู ได้แก่ ภาวะผู้นำทางวิชาการ พฤติกรรมการบริหาร การนิเทศภายใน และอิทธิพลของเพื่อนร่วมงาน (Ross, 1999; Halpin, 1966; Coladarci & Breton, 1997; Raudenbush, Phumirat, & Kamali, 1992; Ojura, 1999)

จากแนวคิดของ Bandura (1997) Goddard (2000) และงานวิจัยดังกล่าว ผู้วิจัยได้นำมาเป็นกรอบในการแบ่งตัวแปรอิสระที่มีอิทธิพลต่อการรับรู้ความสามารถของกลุ่มครูในการทำงานร่วมกัน ออกเป็น 2 ระดับ คือ ตัวแปรระดับครู ได้แก่ ประสบการณ์ที่ประสบความสำเร็จ การได้เห็นตัวแบบ การชักนำทางสังคม และความเครียดในการทำงาน ตัวแปรระดับโรงเรียน ได้แก่ ความเป็นผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียน การนิเทศภายในโรงเรียน และบรรยากาศของโรงเรียน แสดงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรได้ดังภาพที่ 1

ระดับที่ 2 ตัวแปรระดับโรงเรียน

ระดับที่ 1 ตัวแปรระดับครู

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิเคราะห์พหุระดับตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อการรับรู้ความสามารถในการทำงานร่วมกันของกลุ่มครู

สมมติฐานการวิจัย

1. ตัวแปรระดับครู ได้แก่ ประสบการณ์ที่เคยประสบความสำเร็จ การได้เห็นตัวแบบ การชักนำทางสังคม และความเครียดในการทำงาน มีอิทธิพลทางตรงต่อการรับรู้ความสามารถของกลุ่ม
2. ตัวแปรระดับโรงเรียน ได้แก่ ความเป็นผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียน การนิเทศภายในโรงเรียน และบรรยากาศของโรงเรียน มีอิทธิพลต่อการรับรู้ความสามารถของกลุ่มครู

3. มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต่างระดับบางตัวที่มีอิทธิพลต่อการรับรู้ความสามารถของกลุ่มครู
4. ตัวแปรระดับครู ได้แก่ ประสบการณ์ที่เคยประสบความสำเร็จ การได้เห็นตัวแบบ การชักนำทางสังคม และความเครียดในการทำงาน สามารถพยากรณ์การรับรู้ความสามารถของกลุ่มครู
5. ตัวแปรระดับโรงเรียน ได้แก่ ความเป็นผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียน การนิเทศภายในโรงเรียน และบรรยากาศของโรงเรียน สามารถพยากรณ์การรับรู้ความสามารถของกลุ่มครู

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรในการวิจัย คือ ครูผู้สอนในโรงเรียนขนาดใหญ่ และขนาดกลางสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานจังหวัดชลบุรี ปีการศึกษา 2549 รวมทั้งสิ้น 131 โรงเรียน มีจำนวนครูทั้งหมด 3,571 คน

กลุ่มตัวอย่างจำนวน 900 คน กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างในการวิเคราะห์พหุระดับตามเกณฑ์ที่ Kreft & De Leeuw (1999) ได้กล่าวถึงการกำหนดขนาดของจำนวนกลุ่มในระดับที่ 2 ควรจะมีอย่างน้อย 30 กลุ่ม และแต่ละกลุ่มมีตัวอย่าง 30 คน ดังนั้นการวิจัยนี้จึงกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างในระดับที่ 2 จำนวน 30 โรงเรียน และแต่ละโรงเรียนกำหนดจำนวนตัวอย่างครู 30 คน

การเลือกกลุ่มตัวอย่าง ใช้วิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน มีขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. แบ่งโรงเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานจังหวัดชลบุรีออกเป็น 2 ขนาด ได้แก่ กลุ่มโรงเรียนขนาดใหญ่ และกลุ่มโรงเรียนขนาดกลาง (โรงเรียนขนาดเล็กมีจำนวนครูไม่ถึง 30 คน จึงไม่นำมาเป็นกลุ่มตัวอย่าง) สุ่มรายชื่อโรงเรียนตามสัดส่วนของจำนวนโรงเรียนในแต่ละขนาด ได้โรงเรียนขนาดใหญ่ 12 โรงเรียน และโรงเรียนขนาดกลาง 18 โรงเรียน รวมเป็น 30 โรงเรียน

2. สุ่มครูภายในโรงเรียนที่สุ่มได้ในข้อ 1 ให้มีจำนวนเท่าๆ กัน โรงเรียนละ 30 คน ได้จำนวนครูที่เป็นกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 900 คน

เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลคือ แบบสอบถาม ลักษณะเป็นมาตราประมาณค่า 5 ระดับ แบ่งออกเป็น 9 ตอน มีค่าความเที่ยงระหว่าง .74 - .95 ได้แก่ ตอนที่ 1 ข้อมูลเบื้องต้นของครู ตอนที่ 2 การรับรู้ความสามารถของกลุ่มครู ตอนที่ 3 ประสบการณ์ที่ประสบความสำเร็จ ตอนที่ 4 การได้เห็นตัวแบบ ตอนที่ 5 การชักนำทางสังคม ตอนที่ 6 ความเครียดในการทำงาน ตอนที่ 7 ความเป็นผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียน ตอนที่ 8 การนิเทศภายในโรงเรียน และตอนที่ 9 บรรยากาศของโรงเรียน

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลทางไปรษณีย์ โดยส่งแบบสอบถามถึงครูที่ถูกเลือกเป็นกลุ่มตัวอย่างระหว่างวันที่ 5 - 23 กุมภาพันธ์ 2550 ได้แบบสอบถามกลับคืนมาเป็นฉบับที่สมบูรณ์ จำนวน 851 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 94.56

การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นของกลุ่มตัวอย่างด้วยค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ยเลขคณิต ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสัมประสิทธิ์การกระจาย ค่าความเบ้ ค่าความโด่ง และค่าร้อยละ วิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระระดับครูและระดับโรงเรียนกับการรับรู้ความสามารถของกลุ่มครู และวิเคราะห์โมเดลเชิงเส้นระดับคลัสเตอร์ (Hierarchical linear modeling) ด้วยโปรแกรม HLM

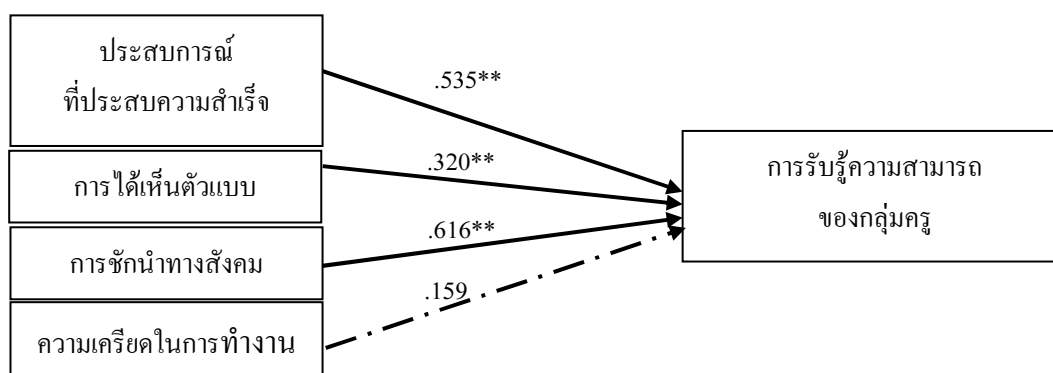
ผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรระดับครู และตัวแปรระดับโรงเรียนกับตัวแปรการรับรู้ความสามารถของกลุ่มครู ปรากฏว่าค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เป็นบวกทุกค่าและมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ในช่วง .288 ถึง .590 ผลการวิเคราะห์โมเดลว่าง (Null Model) เมื่อใช้ตัวแปรการรับรู้ความสามารถของกลุ่มครูเป็นตัวแปรตาม ปรากฏว่าค่าอิทธิพลคงที่และอิทธิพลสุ่มของตัวแปรการรับรู้ความสามารถของกลุ่มครูมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่าสามารถนำตัวแปรอิสระระดับครูมารวมวิเคราะห์ในขั้นต่อไปได้

ผลการวิเคราะห์โมเดลระดับครู ปรากฏว่าตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อการรับรู้ความสามารถของกลุ่มครูอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มีสามตัวแปร ได้แก่ ประสบการณ์ที่เคยประสบความสำเร็จ การได้เห็นตัวแบบ และการชักนำทางสังคม ส่วนตัวแปรความเครียดในการทำงานนั้นค่าสัมประสิทธิ์เส้นทางอิทธิพลคงที่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ทั้งนี้ ตัวแปรอิสระดังกล่าวสามารถร่วมกันทำนายการรับรู้ความสามารถของกลุ่มครูได้ร้อยละ 56 รายละเอียดแสดงดังภาพที่ 2 โมเดลระดับครูสามารถนำมาสร้างสมการพยากรณ์การรับรู้ความสามารถของกลุ่มครูในรูปคะแนนมาตรฐานได้ดังนี้

$$Z_{\text{การรับรู้ความสามารถของกลุ่มครู}} = .535**Z_{\text{ประสบการณ์}} + .320**Z_{\text{การเห็นตัวแบบ}} + .616**Z_{\text{การชักนำ}} + .159Z_{\text{ความเครียด}}$$

** p < .01

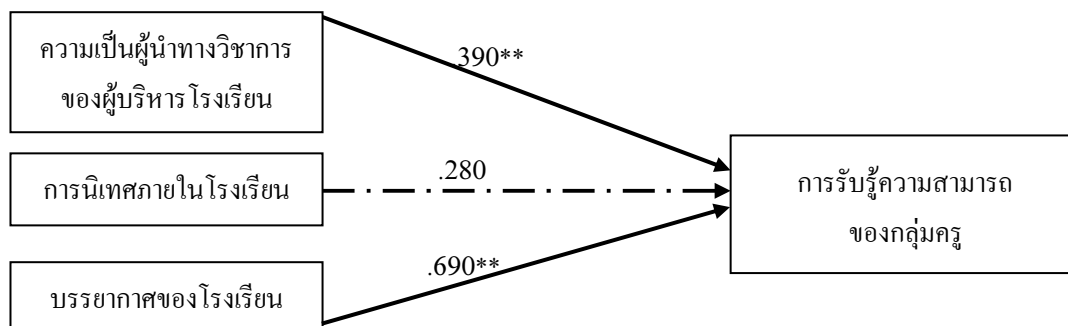
ภาพที่ 2 โมเดลระดับครูแสดงค่าสัมประสิทธิ์เส้นทางของตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อการรับรู้ความสามารถของกลุ่มครู

ผลการทดสอบอิทธิพลร่วมของตัวแปรระดับครู ปรากฏว่าตัวแปรทั้งสามมีค่าสัมประสิทธิ์เส้นทางอิทธิพลร่วม มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 จึงนำไปวิเคราะห์ร่วมกับตัวแปรในระดับโรงเรียนต่อไป

ผลการวิเคราะห์โมเดลระดับโรงเรียนปรากฏว่า ตัวแปรที่ค่าสัมประสิทธิ์เส้นทางอิทธิพลคงที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 คือ ความเป็นผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียน และบรรยากาศของโรงเรียน ส่วนการนิเทศภายในโรงเรียนค่าสัมประสิทธิ์เส้นทางอิทธิพลคงที่ไม่มีความนัยสำคัญทางสถิติ (ภาพที่ 3) ตัวแปรทั้งหมดสามารถร่วมกันทำนายการรับรู้ความสามารถของกลุ่มครูได้ร้อยละ 44 ส่วนค่าสัมประสิทธิ์เส้นทางอิทธิพลร่วมของทุกตัวแปร มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โมเดลระดับโรงเรียนสามารถนำมาสร้างสมการพยากรณ์ตัวแปรการรับรู้ความสามารถของกลุ่มครูในรูปคะแนนมาตรฐานได้ดังนี้

$$Z_{\text{การรับรู้ความสามารถของกลุ่มครู}} = .390^{**} Z_{\text{ความเป็นผู้นำทางวิชาการ}} + .280 Z_{\text{การนิเทศภายใน}} + .690^{**} Z_{\text{บรรยากาศของโรงเรียน}}$$

** p < .01

ภาพที่ 3 โมเดลระดับโรงเรียนแสดงค่าสัมประสิทธิ์เส้นทางของตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อการรับรู้ความสามารถของกลุ่มครู

ผลการวิเคราะห์โมเดลพหุระดับ (ตารางที่ 1) เมื่อใช้ค่าเฉลี่ยการรับรู้ความสามารถของกลุ่มครูของแต่ละโรงเรียนเป็นตัวแปรตาม พิจารณาผลของตัวแปรอิสระระดับโรงเรียน พบว่า ค่าคงที่ของการวิเคราะห์ระดับโรงเรียน มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มีค่าคงที่ของการวิเคราะห์ เท่ากับ 73.784 สำหรับตัวแปรอิสระระดับโรงเรียน ได้แก่ ตัวแปรความเป็นผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียน การนิเทศภายในโรงเรียน และบรรยากาศของโรงเรียน มีอิทธิพลต่อค่าคงที่หรือค่าเฉลี่ยการรับรู้ความสามารถของกลุ่มครูอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

เมื่อใช้ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของประสบการณ์ที่ประสบความสำเร็จเป็นตัวแปรตามปรากฏว่า ค่าคงที่ของการวิเคราะห์มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มีค่าคงที่ของการวิเคราะห์ เท่ากับ .418 ตัวแปรระดับโรงเรียน ได้แก่ ตัวแปรบรรยากาศของโรงเรียน มีอิทธิพลต่อตัวแปรตามอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และมี

ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยเท่ากับ .089 ส่วนตัวแปรความเป็นผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียน และการนิเทศภายในโรงเรียน ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

เมื่อใช้ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของการได้เห็นตัวแบบเป็นตัวแปรตาม ปรากฏว่า ค่าคงที่ของการวิเคราะห์มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มีค่าคงที่ของการวิเคราะห์ เท่ากับ .265 ตัวแปรระดับโรงเรียน ได้แก่ ตัวแปรความเป็นผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียน มีอิทธิพลต่อตัวแปรตามอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และมีค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยเท่ากับ .065 ส่วนตัวแปรการนิเทศภายในโรงเรียน และบรรยากาศของโรงเรียน ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

เมื่อใช้ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของการชักนำทางสังคมเป็นตัวแปรตาม ปรากฏว่า ค่าคงที่ของการวิเคราะห์มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มีค่าคงที่ของการวิเคราะห์ เท่ากับ .441 ตัวแปรระดับโรงเรียน ได้แก่ ตัวแปรบรรยากาศของโรงเรียนมีอิทธิพลต่อตัวแปรตามอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และมีค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยเท่ากับ .102 ส่วนตัวแปรความเป็นผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร และการนิเทศภายในโรงเรียน ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

เมื่อใช้ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของความเครียดในการทำงานเป็นตัวแปรตาม ปรากฏว่า ค่าคงที่ของการวิเคราะห์มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มีค่าคงที่ของการวิเคราะห์ เท่ากับ .089 ตัวแปรระดับโรงเรียน ได้แก่ ตัวแปรความเป็นผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียน การนิเทศภายในโรงเรียน และบรรยากาศของโรงเรียน ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ผลการวิเคราะห์โมเดลพหุระดับข้างต้น นำมาสร้างสมการทำนายการรับรู้ความสามารถของกลุ่มครูได้ดังนี้

$$\begin{aligned} \text{การรับรู้ความสามารถของกลุ่มครู} = & 73.784^{**} + .208 (\text{ภาวะผู้นำ}) - .066 (\text{การนิเทศภายใน}) + .040 (\text{บรรยากาศ}) \\ & + .418^{**} (\text{ประสบการณ์}) + .036 (\text{ประสบการณ์})(\text{ภาวะผู้นำ}) - .056 (\text{ประสบการณ์})(\text{การนิเทศภายใน}) \\ & + .089^{**} (\text{ประสบการณ์})(\text{บรรยากาศ}) + .265^{**} (\text{การได้เห็นตัวแบบ}) \\ & + .065 (\text{การได้เห็นตัวแบบ})(\text{ภาวะผู้นำ}) + .005 (\text{การได้เห็นตัวแบบ})(\text{การนิเทศภายใน}) \\ & - .003 (\text{การได้เห็นตัวแบบ})(\text{บรรยากาศ}) + .441^{**} (\text{การชักนำทางสังคม}) + .016 (\text{การชักนำทางสังคม})(\text{ภาวะผู้นำ}) \\ & + .034 (\text{การชักนำทางสังคม})(\text{การนิเทศภายใน}) + .102^{**} (\text{การชักนำทางสังคม})(\text{บรรยากาศ}) \\ & + .089^{**} (\text{ความเครียดในงาน}) + .014 (\text{ความเครียดในงาน})(\text{ภาวะผู้นำ}) \\ & - .027 (\text{ความเครียดในงาน})(\text{การนิเทศภายใน}) - .017 (\text{ความเครียดในงาน})(\text{บรรยากาศ}) \end{aligned}$$

ตัวแปรอิสระทั้งหมดในโมเดลสามารถร่วมกันทำนายการรับรู้ความสามารถของกลุ่มครูได้ร้อยละ 54

ผลการทดสอบอิทธิพลร่วมของตัวแปรในโมเดลพหุระดับปรากฏว่า การรับรู้ความสามารถของกลุ่มครู ประสบการณ์ที่เคยประสบความสำเร็จ การได้เห็นตัวแบบ การชักนำทางสังคม และความเครียดในการทำงาน ค่าอิทธิพลร่วมมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่ายังมีตัวแปรอื่นในระดับโรงเรียนหรือระดับที่สูงกว่ามีอิทธิพลต่อตัวแปรทั้ง 5 ตัวแปร

ตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์โมเดลพหุระดับ เมื่อใช้ค่าเฉลี่ยการรับรู้ความสามารถของกลุ่มครู
ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของประสบการณ์ที่ประสบความสำเร็จ การได้เห็นตัวแบบ
การชักนำทางสังคม และความเครียดในการทำงาน เป็นตัวแปรตาม

ตัวแปร	อิทธิพลคงที่ (Fixed Effect)			อิทธิพลสุ่ม (Random Effect)		
	Coefficient	SE	t-ratio	Parameter Variance	df	Chi-square
การรับรู้ความสามารถของ กลุ่มครู						
Intercept	73.784**	.376	192.344	3.346**	26	82.687
ภาวะผู้นำทางวิชาการ	.208	.305	.681			
การนิเทศภายในโรงเรียน	-.066	.394	-.167			
บรรยากาศของโรงเรียน	.040	.219	.184			
ประสบการณ์ที่เคยประสบ ความสำเร็จ						
Intercept	.418**	.063	6.650	.042**	26	53.226
ภาวะผู้นำทางวิชาการ	.036	.037	.996			
การนิเทศภายในโรงเรียน	-.056	.041	-1.353			
บรรยากาศของโรงเรียน	.089**	.030	3.030			
การได้เห็นตัวแบบ						
Intercept	.265**	.078	3.423	.045**	26	65.183
ภาวะผู้นำทางวิชาการ	.065*	.031	2.087			
การนิเทศภายในโรงเรียน	.005	.047	.102			
บรรยากาศของโรงเรียน	-.003	.041	-.083			
การชักนำทางสังคม						
Intercept	.441**	.064	6.884	.039**	26	47.637
ภาวะผู้นำทางวิชาการ	.016	.034	.479			
การนิเทศภายในโรงเรียน	.034	.053	.643			
บรรยากาศของโรงเรียน	.102*	.038	2.655			
ความเครียดในการทำงาน						
Intercept	.089*	.039	2.303	.023**	26	60.810
ภาวะผู้นำทางวิชาการ	.014	.022	.626			
การนิเทศภายในโรงเรียน	-.027	.031	-.853			
บรรยากาศของโรงเรียน	-.017	.023	-.739			
Within-Unit Error Variance (σ^2) = 26.681						
Deviance (D_2) = 5310.424, Deviance (D_1) = 5336.679, ผลต่างของค่าสถิติ Deviance = 26.255, df = 15, p = 0.035						

$R^2_{\text{การรับรู้ความสามารถของกลุ่มครู}} = .535$

* p < .05 ** p < .01

การอภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยนี้ศึกษาตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อการรับรู้ความสามารถของกลุ่มครู โดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์โมเดลลดหลั่น 2 ระดับ คือ ตัวแปรระดับครู ได้แก่ ประสบการณ์ที่เคยประสบความสำเร็จ การได้เห็นตัวแบบ การชักนำทางสังคม และความเครียดในการทำงาน และตัวแปรระดับโรงเรียน ได้แก่ ความเป็นผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียน การนิเทศภายในโรงเรียน และบรรยากาศของโรงเรียน ผลการวิจัยปรากฏว่าตัวแปรระดับครูที่มีอิทธิพลเชิงสาเหตุทางตรงต่อการรับรู้ความสามารถของกลุ่มครู ได้แก่ ประสบการณ์ที่เคยประสบความสำเร็จ การได้เห็นตัวแบบ การชักนำทางสังคม และความเครียดในการทำงาน ซึ่งเป็นไปตามโมเดลการรับรู้ความสามารถของบุคคลของ Bandura (1997)

ประสบการณ์ที่ครูเคยประสบความสำเร็จย่อมเป็นประสบการณ์ที่ดีในชีวิตที่นำความภาคภูมิใจมาสู่ครูยังได้รับประสบการณ์ที่ดีมากเท่าใด ยิ่งเพิ่มพูนความรู้สึกลึกซึ้งที่มากขึ้น นำไปสู่ความเชื่อว่าตนมีความสามารถในการทำกิจกรรมมากขึ้น และส่งผลให้เกิดความเชื่อว่ากลุ่มครูจะสามารถทำงานให้ประสบความสำเร็จร่วมกันได้ การที่กลุ่มครูจะประสบความสำเร็จในการสอนนั้นขึ้นอยู่กับที่ได้รับโอกาสในการทำงานร่วมกันมากขึ้นและหลากหลาย โดยเฉพาะถ้านั้นก่อนข้างยากและท้าทายจะสามารถเพิ่มการรับรู้ความสามารถของกลุ่มครูในการทำงานร่วมกันได้มากเมื่อทำงานได้สำเร็จ (Goddard, 2000) การได้เห็นตัวแบบที่ประสบความสำเร็จ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการได้เห็นตัวแบบหรือแบบอย่างที่มีลักษณะคล้ายคลึงกันประสบความสำเร็จ จะทำให้ครูรู้สึกว่าการที่ตนเองนั้นจะทำได้เช่นกันหากมีความพยายามมากขึ้น (Bandura, 1997) และส่งผลให้ครูรับรู้ถึงความสามารถของกลุ่มในการที่จะทำงานด้วยกันให้ประสบความสำเร็จ การชักนำทางสังคมมีอิทธิพลต่อการรับรู้ความสามารถของกลุ่มครู ผลการวิจัยของกอดดาร์ด (Goddard, 2000) พบว่าการได้รับคำพูดชักจูง ได้รับการจูงใจด้วยคำพูดและการกระทำที่กระตุ้นให้ครูตระหนักในความสามารถที่จะทำงานให้สำเร็จลุล่วง ย่อมทำให้กลุ่มครูเชื่อว่ามีความสามารถที่จะทำกิจกรรมให้สำเร็จลุล่วงตามเป้าหมายได้ และเช่นเดียวกับผลการวิจัยของ Wenzel (1993) ซึ่งได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยทางจิตวิทยาและการสนับสนุนทางสังคมที่มีต่อการรับรู้ความสามารถในการหางานทำของผู้เข้าร่วมโปรแกรมฝึกอบรมสำหรับผู้ว่างงานจำนวน 115 คน ผลการวิเคราะห์อิทธิพลพบว่าตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับการรับรู้ความสามารถของตนเองซึ่งวัดหลังจากอบรมไปแล้วคือ การสนับสนุนทางสังคม

ผลการศึกษาพบว่าความเครียดในการทำงาน มีอิทธิพลต่อการรับรู้ความสามารถของกลุ่มครูในระดับโรงเรียน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ Goddard (2000) ที่พบว่าความเครียดในงานเป็นสภาวะทางกายและอารมณ์ที่ส่งผลถึงการปฏิบัติงาน อาชีพครูเป็นอาชีพที่ต้องประสบกับปัญหาต่าง ๆ มากมาย ได้แก่ ปัญหาความประพฤติของนักเรียน ปัญหาด้านการเรียนการสอน ปัญหาความพึงพอใจในการทำงาน การที่ต้องปะทะกับบุคลากรหลายฝ่าย สภาพแวดล้อมในโรงเรียน ปัญหาความขัดแย้งภายในโรงเรียน ภาวะความกดดันในการทำงานและบรรยากาศในที่ทำงาน สิ่งเหล่านี้จะก่อให้เกิดความเครียดอยู่เสมอ และภาวะเครียดบ่อย ๆ ย่อมส่งผลต่อการปฏิบัติงานได้ อย่างไรก็ตาม ปัญหาการปฏิบัติงานที่เกิดจากความเครียดบางครั้งอาจจะไม่เกี่ยวกับการรับรู้ความสามารถของกลุ่มก็ได้

การศึกษานี้สัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต่างระดับกับตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อการรับรู้ความสามารถของกลุ่มครู ผลการวิจัยพบว่ามีความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต่างระดับบางตัวที่มีอิทธิพลต่อการรับรู้ความสามารถของ

กลุ่มครูในการทำงานร่วมกัน ได้แก่ ความเป็นผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนส่งผลต่อค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของการได้เห็นตัวแบบ และบรรยากาศของโรงเรียนส่งผลต่อค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของประสบการณ์ที่เคยประสบความสำเร็จ และส่งผลต่อค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของการชักนำทางสังคม แสดงว่าโรงเรียนที่ผู้บริหารมีภาวะผู้นำทางวิชาการสูง แสดงถึงความสามารถในการนำความรู้ วิธีการ ตลอดจนเทคนิคใหม่ ๆ ที่มีประสิทธิภาพมาใช้ในการจัดการศึกษา การบริหารการเรียนการสอน ตลอดจนส่งเสริมกิจกรรมทางวิชาการของโรงเรียน ผู้บริหารนั้นจะชักนำครูให้เห็นตัวแบบที่ดี และจูงใจให้ครูทำงานร่วมกัน จึงส่งผลให้ครูในโรงเรียนนั้นมีการรับรู้ความสามารถของกลุ่มครูได้ดีกว่าโรงเรียนที่ผู้บริหารขาดภาวะผู้นำทางวิชาการ แสดงให้เห็นว่าความเป็นผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนมีความสำคัญ สามารถเป็นแบบอย่างในการนำกลุ่มเพื่อดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ไปสู่เป้าหมายที่กำหนด รวมถึงการแก้ปัญหา การบำรุงขวัญ และกำลังใจของกลุ่มด้วย (Halpin, 1966)

นอกจากนี้การที่บรรยากาศของโรงเรียนส่งผลต่อค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของประสบการณ์ครูที่เคยประสบความสำเร็จ แสดงให้เห็นว่าครูที่เคยมีประสบการณ์ประสบความสำเร็จถ้าได้ทำงานอยู่ในโรงเรียนที่มีบรรยากาศของโรงเรียนดีด้วย หมายถึงสภาพการปฏิบัติงานภายในโรงเรียนที่แสดงถึงความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างผู้บริหารกับครูผู้สอน ในการสนับสนุนช่วยเหลือครูเพื่อให้ปฏิบัติงานประสบความสำเร็จ บรรยากาศเช่นนี้จะช่วยส่งเสริมให้ครูรับรู้ความสามารถของกลุ่มได้ดีกว่าครูที่เคยมีประสบการณ์ความสำเร็จแต่ต้องทำงานอยู่ในโรงเรียนที่บรรยากาศของโรงเรียนไม่เอื้ออำนวย การรับรู้ความสามารถของกลุ่มครูในการที่จะทำงานร่วมกันให้ประสบความสำเร็จก็จะต่ำ ซึ่งให้เห็นว่าความสัมพันธ์ระหว่างผู้บริหารและคณะครูภายในโรงเรียนมีอิทธิพลต่อการรับรู้ถึงความสามารถของกลุ่มครูในการที่จะทำงานร่วมกันให้ประสบผลสำเร็จ (Hoy & Miskel, 1982) นอกจากนี้บรรยากาศของโรงเรียนยังส่งผลต่อค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของการชักนำทางสังคม แสดงว่าครูที่อยู่ในโรงเรียนที่บรรยากาศของโรงเรียนดีจะมีโอกาสได้รับได้รับการชักนำทางสังคมมากกว่า และส่งผลให้ครูเกิดการรับรู้ความสามารถของกลุ่มครูในการทำงานร่วมกันได้มากขึ้น ซึ่งบรรยากาศของโรงเรียนหรือสภาพการปฏิบัติงานร่วมกันโดยรวมในโรงเรียนที่สนับสนุน ช่วยเหลือกัน ชักนำให้การปฏิบัติงานประสบความสำเร็จ ไม่ว่าจะเป็นด้วยการพูด การแสดงท่าที การรวมกลุ่มกันทำงาน จะเป็นการกระตุ้นให้ครูแต่ละคนตระหนักถึงความสามารถของคณะครูภายในโรงเรียน ทำให้เชื่อว่ามีความสามารถที่จะทำงานได้สำเร็จ (Goddard, 2000)

สรุป

การวิจัยนี้สังเคราะห์ตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อการรับรู้ความสามารถของกลุ่มครู โดยอาศัยทฤษฎีปัญญาทางสังคม ของ Bandura (1997) เป็นกรอบแนวคิดการวิจัย โดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์พหุระดับ 2 ระดับ แบ่งตัวแปรออกเป็น 2 ระดับ ได้แก่ ตัวแปรระดับครู และระดับโรงเรียน ตัวแปรระดับครู ประกอบด้วย ประสบการณ์ที่เคยประสบความสำเร็จ การได้เห็นตัวแบบ การชักนำทางสังคม และความเครียดในการทำงาน ตัวแปรระดับโรงเรียน ได้แก่ ความเป็นผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียน การนิเทศภายในโรงเรียน และบรรยากาศของโรงเรียน ซึ่งตัวแปรเหล่านี้มีอิทธิพลต่อการรับรู้ความสามารถของกลุ่มครูในการทำงานร่วมกัน ผลการวิจัยพบว่าตัวแปรระดับครูที่มีอิทธิพลต่อการรับรู้ความสามารถของกลุ่มครู ได้แก่ ประสบการณ์ที่เคยประสบความสำเร็จ การได้เห็นตัวแบบ การชักนำทางสังคม และความเครียดในการทำงาน นอกจากนี้ยังพบว่ามีปฏิสัมพันธ์ร่วมกัน

ระหว่างตัวแปรระดับโรงเรียนกับตัวแปรระดับครูที่ส่งผลต่อการรับรู้ความสามารถของกลุ่มครู ได้แก่ ความเป็นผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนส่งผลต่อค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของการได้เห็นตัวแบบ และบรรยากาศของโรงเรียนส่งผลต่อค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของประสบการณ์ที่เคยประสบความสำเร็จ และส่งผลต่อค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของการชักนำทางสังคม ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาและผู้ที่เกี่ยวข้องอาจจะนำผลการวิจัยไปใช้เป็นแนวทางในการส่งเสริมสนับสนุนและพัฒนาบุคลากรทางการศึกษาเพื่อเพิ่มระดับความสามารถในการทำงานร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพ ดังนี้

1. ผู้บริหารโรงเรียนควรส่งเสริมให้คณะครูได้มีการศึกษาดูงานจากโรงเรียนที่ประสบความสำเร็จทั้งภายในเขตพื้นที่และนอกเขตพื้นที่ เพื่อให้เห็นตัวอย่างและสร้างความเชื่อมั่นว่ากลุ่มครูของโรงเรียนก็มีความสามารถที่จะพัฒนางานของโรงเรียนให้มีคุณภาพได้เช่นเดียวกัน
2. ผู้บริหารโรงเรียนควรส่งเสริมให้ครูต้นแบบ หรือครูที่มีความสามารถทางด้านการสอนในโรงเรียนได้แสดงบทบาทในการช่วยเหลือเพื่อนครูด้วยวิธีการต่าง ๆ โดยเฉพาะการให้คำชี้แนะอย่างใกล้ชิด และเป็นกำลังใจให้ครูมีความพยายามที่จะพัฒนาตน การสนับสนุนทรัพยากรครูในโรงเรียนให้แสดงความสามารถในการช่วยเหลือเพื่อนครูด้วยกันอย่างต่อเนื่อง จะทำให้คณะครูของโรงเรียนเกิดการรับรู้ความสามารถของกลุ่ม ซึ่งจะสร้างความมั่นใจให้กับครูว่ามีความสามารถที่จะร่วมกันปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อประโยชน์ที่จะเกิดกับนักเรียนเป็นสำคัญ
3. ส่งเสริมบรรยากาศของโรงเรียนให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในโรงเรียน โดยเฉพาะการเรียนรู้เกี่ยวกับวิธีการสอนใหม่ ๆ ตลอดจนเปิดโอกาสให้ครูได้ทำงานที่หลากหลายและสอดคล้องกับศักยภาพที่มีอยู่จะทำให้ครูมีความมั่นใจในความสามารถในการทำงานร่วมกัน
4. ผู้บริหารโรงเรียนควรส่งเสริมการปฏิบัติงานของครูด้านการทำงานร่วมกัน เพราะระบบงานที่เปลี่ยนแปลงจากเดิมจำเป็นต้องปรับกลยุทธ์ด้านการบริหารงานวิชาการ และปรับด้านความรู้ความสามารถของครูในการปฏิบัติงาน เพื่อให้ได้ผลงานที่มีคุณภาพได้มาตรฐาน ครูจำเป็นต้องร่วมมือกันอย่างเข้มแข็งในการจัดการเรียนการสอน การดำเนินงานให้ได้คุณภาพตามเกณฑ์มาตรฐานด้านคุณภาพผู้เรียนจะสำเร็จได้มากน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับความสามารถของสมาชิกในองค์กรนั้น ๆ ที่จะร่วมมือกันทำงานให้บรรลุจุดมุ่งหมายอย่างมีประสิทธิภาพ การทำงานร่วมกันจะเกิดขึ้นได้เมื่อครูมีความเชื่อและไว้วางใจเพื่อนร่วมงานด้วยกันเป็นเบื้องต้น บทบาทของผู้บริหารจึงควรหากลยุทธ์ที่จะพัฒนาความเชื่อดังกล่าวนี้ให้เกิดกับครูและบุคลากรในโรงเรียนโดยทั่วกัน
5. ควรมีการศึกษาต่อไปถึงผลของการรับรู้ความสามารถของกลุ่มครูที่มีต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของครู เช่น ตรวจสอบว่าโรงเรียนที่มีการรับรู้ความสามารถของกลุ่มครูแตกต่างกัน จะส่งผลให้นักเรียนของโรงเรียนมีผลการเรียนรู้ต่างกันหรือไม่ เป็นต้น

เอกสารอ้างอิง

- ปณิตา นิรมล. (2547). การพัฒนาโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุการกำกับตนเองในการเรียนของนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3. วารสารวิจัยและผลการศึกษามหาวิทยาลัยบูรพา, 2(1), 131-149.
- สำเร็จ บุญเรืองรัตน์. (2540). เทคนิคการวิเคราะห์ตัวแปรพหุคูณ. กรุงเทพฯ: ศึกษาพร.

- Bandura, A. (1997). *Self-efficacy: The exercise of control*. New York: W. H. Freeman.
- Coladarci, T., & Breton, W. A. (1997). Teacher efficacy, supervisor, and the special education resource-room teacher. *Journal of Educational Research*, 90(4), 230 – 239.
- Gibson, S., & Dembo, M. (1984). Teacher efficacy: A construct validation. *Journal of Educational Psychology*, 76(4), 569 - 582.
- Gilsinger, D. L. (1998). School climate and teacher absenteeism in Arizona elementary school. *Dissertation Abstracts International*, 59(5), 141.
- Goddard, R. D. (2000). Collective teacher efficacy: Its meaning, measure, and impact on student achievement. *American Educational Research Journal*, 37(2), 479 - 507.
- Goddard, R. D. (2001). Collective efficacy: A neglected construct in the study of schools and student achievement. *Journal of Educational Psychology*, 93(3), 467 - 476.
- Halpin, A. W. (1966). *Theory and research in administration*. New York : Macmillan.
- Hoy, W. K., & Miskel, C. G. (1982). *Educational Administration: Theory-research-practice* (2nd ed.). New York: Random House.
- Kraeft, I., & De Leeuw, J. D. (1999). *Introducing multilevel modeling*. London: SAGE.
- Ojure, L. P. (1999). An investigation of the relationship between teachers' participation in 4 MAT fundamentals training and teachers' perception of teacher efficacy. *Dissertation Abstract International*, 59(12), 4358 - 9 - A.
- Parker, L. E. (1994). Working together: Perceived self- and collective efficacy at the workplace. *Journal of Applied Social Psychology*, 24(1), 43-59.
- Phyphakhavong, K., and others. (2007). A Causal Model of Self-Efficacy Perception on Mathematics for Grade 8 Students at Vientiane. *Journal of Educational Research and Measurement, Burapha University*, 5(2), 84-102.
- Raudenbush, S. W., Phumirat, C., & Kamali, M. (1992). Predictors and consequences of primary teachers' sense of efficacy and students' perceptions of teaching quality in Thailand. *International Journal of Educational Research*, 17(2), 165 – 177.
- Ross, A. T. (1999). Exploring connections among teacher empowerment, teacher efficacy, transformational leadership, and student achievement. *Dissertation Abstract International*, 59(9), 3311 - A.
- Warren, L. L., & Payne, B. D. (1997). Impact of middle grades' organization on teacher efficacy and environmental perceptions. *Journal of Educational Research*, 90, 301-308.
- Wenzel, S. L. (1993). The relationship of psychological resources of social support to job procurement self – efficacy in the advantaged. *Journal of Applied Social Psychology*, 23(18), 1471 - 1497.